

บทที่ ๕
องค์ประกอบของนามศัพท์
(การก-หน้าที่ของคำนาม)

การก

- ▶ **การก** คือ หน้าที่ของคำนามแต่ละคำที่สัมพันธ์กับกริยา ทำให้กริยา มีความหมายสมบูรณ์ และทำให้ประโยคมีองค์ประกอบครบถ้วน เช่น เป็นประธาน, เป็นกรรม, เป็นเครื่องมือ, แสดงความเป็นผู้รับ, แสดงความเปรียบเทียบ, แสดงความเป็นสถานที่ที่เกิด เป็นต้น เปรียบเหมือนหน้าที่หรือสถานภาพของคนในสังคม เช่น ปู่, ย่า, ตา, ยาย พ่อ, แม่, ลูก เป็นต้น
- ▶ **หน้าที่ของคำจะไม่ปรากฏทราบเท่าที่ยังไม่ลงวิภัติที่คำนาม เมื่อลงแล้วจะรู้ว่านามคำนั้นเป็นการกใด ทำหน้าที่อย่างไรในประโยค**

- ▶ ในเวลาแต่งงานหนังสือเมื่อประสงค์จะให้นามคำนั้นทำหน้าที่ใดในประโยคต้องลงวิภัตติให้ตรงกับหน้าที่ของมัน
- ▶ ในทางกลับกันเมื่อจะแปลภาษาบาลีเป็นไทยก็ต้องแปลให้ตรงกับหน้าที่ของนามคำนั้นเช่นเดียวกัน
- ▶ การเรียนแจกวิภัตติคำนามทั้ง ๑๓ การันต์ก็คือการเรียนรู้หน้าที่ของคำนามแต่ละคำว่าทำหน้าที่อะไรได้บ้างนั่นเอง

▶ สรุปว่า วิภัติบอกให้รู้ความสัมพันธ์ของคำนามกับกริยาว่า **คำนี้เป็นประธานของกริยาตัวนี้ คำนี้เป็นกรรมของกริยาตัวนี้** เป็นต้น เปรียบเหมือนคนกลางที่ช่วยชี้แจงแสดงหน้าที่และความสัมพันธ์ของคนเหล่านั้นว่า คนนี้เป็นปู่ของคนนี้ คนนี้เป็นพ่อของคนนี้ เป็นต้น **คือทำหน้าที่เหมือนบรรพทหรือคำเชื่อมในภาษาไทยนั่นเอง**

▶ วิภัตินามแต่ละวิภัติจะแสดงการก การเรียกชื่อการกจึงเรียกตามหน้าที่ของแต่ละวิภัติ แต่บางการกอาจเป็นมากกว่าหนึ่งวิภัติ ในภาษาบาลีมีการกอยู่ ๖ อย่าง และมีอการกอยู่อีก ๔ อย่าง (ที่ใช้บ่อย ๆ)

ความหมายและหน้าที่ของแต่ละการก

๑. กัตตุการก

คือคำนามที่ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง/เป็นผู้แสดง
ในประโยค

- ในประโยคกัตตุวาจกจะเป็นนปฐมาวิภัติ

- ในประโยคกัมมวาจกจะเป็นตติยาวิภัติ

๒. กัมมการก

คือคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมในประโยค

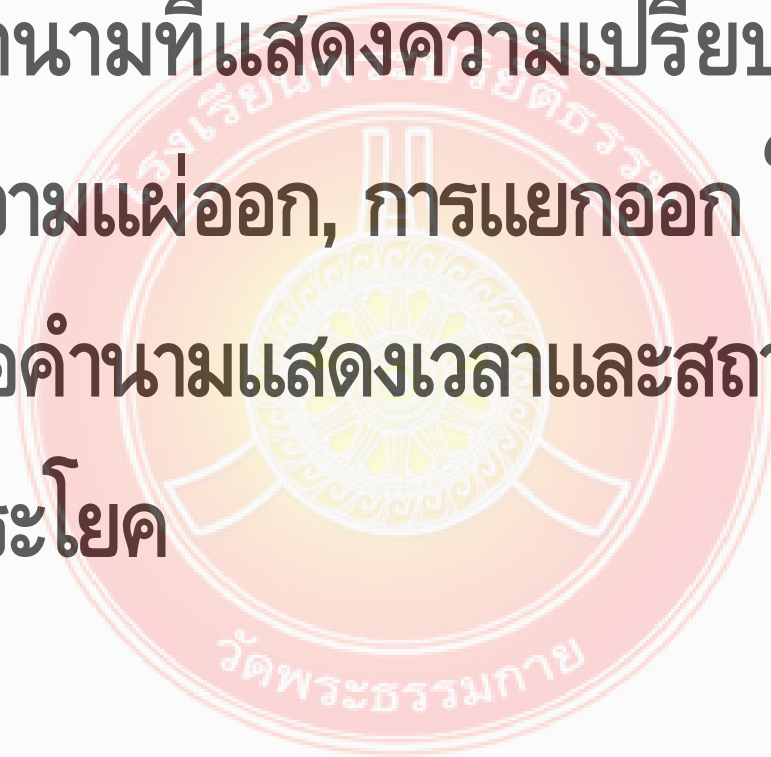
- ในประโยคกัตตุวาจกจะเป็นทุติยาวิภัติ

- ในประโยคกัมมวาจกจะเป็นนปฐมาวิภัติ

๓. กรณการก

คือคำนามที่ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในประโยค

๔. สัมปทานการก คือคำนามที่แสดงความเป็นผู้รับและความมุ่งหมาย
ในประโยค
๕. อุปทานการก คำนามที่แสดงความเปรียบเทียบ, ความเกิดขึ้น,
ความแผ่ออก, การแยกออก ในประโยค
๖. อธิकरणการก คือคำนามแสดงเวลาและสถานที่เกิดขึ้นกิริยาใน
ประโยค

ตัวอย่างเช่นคำว่า

“ธมฺม” – “ธรรม”

ยังไม่ลงวิภัตติการก็คือหน้าที่ยังไม่ปรากฏใช้สร้างประโยคไม่ได้

แต่เมื่อลงวิภัตติแล้วกลายเป็นบท

ใช้สร้างประโยคได้

ทำหน้าที่ในประโยคอย่างไรขึ้นอยู่กับวิภัตติที่ลง

ให้พิจารณาประโยคต่อไปนี้.....!!!

▷ ฌมฺโหม

-อ.ธรรม-

ลง ลี วิภัตติ กัตตุการกปรากฏ (เป็นประธาน)

-ฌมฺโหม หนเว รกฺขติ ฌมฺมจารี.

อ.พระธรรม ย่อมรักษา ซึ่งบุคคลผู้ประพฤติธรรม

▷ ฌมฺมํ

-ซึ่งธรรม-

ลง อํ วิภัตติ กัมมการกปรากฏ (เป็นกรรม)

-ฌมฺมํ นมสฺสามิ.

อ.ข้าพเจ้า ย่อมไหว้ ซึ่งพระธรรม

➤ **ฉมฺเมน**

-ด้วยธรรม-

ลง นว วิภัตติ กรณการกปรากฐ (เป็นเครื่องมือ)

-พุทฺโธ พุทธุมวิทารฉมฺเมน วิหฺรติ.

อ.พระพุทธเจ้า ย่อมประทับอยู่ ด้วยพุทธมวิทารธรรม

➤ **ฉมฺมสุสฺ**

-แก่ธรรม-

ลง ส วิภัตติ สัมปทานการกปรากฐ (เป็นผู้รับ)

-มา เม ฉมฺมสุสฺ อนฺตรายํ กิ.

อ.เจ้า อย่าทำแล้ว ซึ่งอันตราย แก่ธรรม ของเรา.

➤ **ฌมฺมสุมา**

-จากธรรม-

ลง สุมา วิภัตติ อปทานการกปรากฏ (เป็นที่แยกออก)

-พาลา **ฌมฺมสุมา** จนวนฺติ.

อ.คนพาล ท. ย่อมเคลื่อน จากธรรม.

➤ **ฌมฺมสุมี**

-ในธรรม-

ลง สุมี วิภัตติ อธิกรณการกปรากฏ (เป็นที่เกิดขึ้น)

-ปณฺทิตา **ฌมฺมสุมี** รณฺนฺติ.

อ.บัณฑิต ท. ย่อมยินดี ในธรรม.

การก ๖ อย่าง

๑. กัตตุการก คือคำนามที่ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง/ผู้แสดงในประโยค

▶ ลงปฐมวิภัติในประโยคกัตตุวาจก ใช้คำเชื่อมว่า อ.... (อันว่า)

- พุทฺโธ ฌมมํ เทเสติ.

- อ. พระพุทธเจ้า ย่อมแสดง ซึ่งธรรม.

- พุทฺโธ เป็นกัตตุการก เป็นผู้แสดงกิริยาเองเรียกว่า สยกัตตา

- พุทฺโธ อานนทํ สารีปุตฺตํ ปกฺโกสาเปติ.

- อ. พระพุทธเจ้า ยังพระอานนท์ ย่อมให้ร้องเรียก ซึ่งพระสารีบุตร.

▶ ลงตติยวิภัตติในประโยคกัมมวาจก ใช้คำเชื่อมว่า อัน...

-**พุทุธเน** ธมฺโม เทลียติ.

-อ.พระธรรม **อันพระพุทธรเจ้า** ย่อมแสดง.

-**พุทุธเน** เป็นกัตตุการก ทำหน้าที่เป็นผู้แสดงกิริยาในประโยค
เรียกชื่อว่า อนภิहितกัตตา

-**อมตธมฺโม** **มยา** ปสฺสียิตฺถ.

อ.อมตธรรม **อันเรา** เห็นแล้ว

๒. กัมมการก คือ คำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมในประโยค

▶ ลงทุติยวิภัตติในประโยคกัตตฺวาจก ใช้คำเชื่อมว่า ซึ่ง, สู, ยัง, กะ

- **ธมมํ** นมสฺสามิ.

- อ. ข้าพเจ้า ย่อมนอบน้อม ซึ่งพระธรรม.

- **ธมมํ** เป็นกัมมการก

▶ ลงปฐมาวิภัตติในประโยคกัมมวาจก ใช้คำเชื่อมว่า อ. (อันว่า)

- สูแทน **โอทโน** ปจฺยเต.

- อ. ข้าวิสุก อันพ่อครัว หุงอยู่.

โอทโน เป็นกรรมที่ถูกยกเป็นประธาน

๓.กรณการก คือคำนามที่แสดงความเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์

▶ ลงตติยวิภัตติ ใช้คำเชื่อมว่า ด้วย, โดย, ตาม

-พหู๒ โพรธิญาเณน ฌมมํ พุชฌติ.

-อ.พระพุทธรเจ้า ย่อมตรัสรู้ ซึ่งธรรม ด้วยพระพรธิญาเณน.

-พรธิญาเณน เป็นกรณการก แสดงความเป็นเครื่องมือ

-ถปติ พรสุ๒นา รุกขํ จิน๒หติ.

-อ.ช่างไม้ ย่อมตัด ซึ่งต้นไม้ ด้วยขวาน.

-พรสุ๒นา เป็นกรณการก แสดงความเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์.

๔. สัมปทานการก คือคำนามที่แสดงความเป็นผู้รับหรือความมุ่งหมาย

▶ ลงจุดตฤวิภัตติ ใช้คำเชื่อมว่า แก่, เพื่อ, ต่อ

-ทานปติ **ภิกขุสุส** ทานํ เทติ.

-อ.ทานปดี ย่อมถวาย ซึ่งทาน **แก่ภิกขุ**.

-**ภิกขุสุส** เป็นสัมปทานการก แสดงความเป็นผู้รับ

-**อัสวกุชยาย** พรหมจรรย์ จรหิ.

-อ.เธอ จงประพฤติ ซึ่งพรหมจรรย์ **เพื่อความสิ้นไปแห่งอาสวะ**.

-**อัสวกุชยาย** เป็นสัมปทานการก แสดงความมุ่งหมาย

๕.อุปาทานการก คือคำนามที่แสดงความเปรียบเทียบ, ความเกิดขึ้น, ความแผ่ออก, การแยกออก

▶ **ลงบัญญัติวิภัติ** ใช้คำเชื่อมว่า แต่, จาก, กว่า

-**ขุชฺชุตฺตฺรา ฌมฺมกถิกาทิ อุปาสิกาทิ อคฺคา โหติ.**

-อ.นางขุชฺชุตฺตฺรา เป็นเลิศ กว่าอุปาสิกา ท. ผู้เป็นพระธรรมกถึก.

-**อุปาสิกาทิ** เป็นอุปาทานการก แสดงความเปรียบเทียบ

-**โจรสฺมา ภยํ ชายติ.**

-อ.ภัย ย่อมเกิด จากโจร.

-**โจรสฺมา** เป็นอุปาทานการก แสดงความเกิดขึ้น

๖.อธิกรณการก คือคำนามที่แสดงเวลาและสถานที่เกิดกิริยา

▶ ลงสัตตมมีวิภัตติ ใช้คำเชื่อมว่า ไน, ไกล้, ที่, เหนือ, บน, ณ

-ตสมมี สมเย ภควา เขตวเน วิหฺรติ.

-อ.พระผู้มีพระภาคเจ้า ย่อมอยู่ ในพระเชตะวัน ในสมัยนั้น.

-สมเย เป็นอธิกรณการก แสดงเวลาที่พักอยู่

-เขตวเน เป็นอธิกรณการก แสดงสถานที่พักอยู่

-สงฺโฆ อาสนสมมี นิสีหติ.

-อ.พระสงฆ์ ย่อมนั่ง บนอาสนะ.

-อาสนสมมี เป็นอธิกรณการก แสดงสถานที่นั่ง

อาการ

- ▶ **อาการ** คือหน้าที่ของคำนามที่สัมพันธ์กับคำนามด้วยกัน หรือหน้าที่ของคำนามที่สัมพันธ์กับกริยาโดยอ้อม ไม่มีหน้าที่สำคัญถึงขั้นทำให้กริยาสมบูรณ์ได้กล่าวคือจะมีหรือไม่ก็ไม่เป็นไร นอกจากนี้ยังหมายถึงหน้าที่ของคำนามที่ไม่สัมพันธ์กับคำใดเลยในประโยค (อาลปะนะ)
- ▶ **สรุปว่า อาการ** คือหน้าที่ของคำนามที่นอกเหนือจากการกที่แสดงมาแล้วนั่นเอง เช่นคำนามแสดงความเป็นเจ้าของ, คำนามแสดงความต่อเนื่อง, คำนามแสดงเหตุผล, คำนามแสดงการหักทลาย เป็นต้น คัมภีร์ไวยากรณ์แสดงการกไว้อย่างอย่างแต่ที่พบบ่อยมี ๕ อย่าง

อาการ ๙ อย่าง

๑. วิเสสณะ คือคำนามที่แสดงคุณสมบัติใช้วิภัตติเดียวกับนามคัพท์

ใช้คำเชื่อมว่า ผู้..., อัน..., ตัว...

-อคฺโค พุทฺโธ วรรํ ฌมฺมํ เทเสติ.

-อ.พระพุทฺธเจ้า ผู้เลิศ ย่อมแสดง ซึ่งธรรม อันประเสริฐ.

๒. อัจฉนตสังโยค คือคำนามที่แสดงความต่อเนื่องใช้ทุติยาวิภัตติ

ใช้คำเชื่อมว่า ลึน..., ตลอด...

-พุทฺโธ เตมาสํ อภิฌมฺมํ เทเสสิ.

-อ.พระพุทฺธเจ้า แสดงแล้ว ซึ่งอภิธรรม ตลอด ๓ เดือน.

๓.เหตุ คือคำนามที่แสดงเหตุผลใช้ตัดทอนวิภัตติและบัญญัติ

ใช้คำเชื่อมว่า เพราะ..., เหตุ...

-สตุตา **ธมฺเมน** สุขุฉนฺติ.

-อ.ลัตฺว์ ท. ย่อมหมดจด **เพราะธรรม.**

-บุคคล **ปาปกรณสุมา** ทุกฺขํ อธิคจฺจติ.

-อ.บุคคล ย่อมประสพ **ซึ่งความทุกข์** **เพราะการกระทำซึ่งบาป.**

๔. สหทธิโยคะ คือ คำนามนามที่แสดงการเกิดขึ้นพร้อมกันกับกิริยาหรือ
กับนามนามประกอบเป็นตติยาวิภัตติใช้คู่กับ สห, สหฺรฺ ศัพท์

ใช้คำเชื่อมว่า ด้วย...

- พุทฺโธ ภิกฺขุสงฺฆเณ สหฺรฺ ราชเคหํ คจฺฉติ.

- อ. พระพุทธเจ้า ย่อมเสด็จไป สู่พระราชวัง กับ ด้วยหมู่แห่งภิกษุ.

- ภิกฺขุ จตฺตฺปฏฺฐิสฺมฺภิทาหิ สหฺ อรหตฺตํ ปาปฺณิสฺสุ.

- อ. ภิกษุ ท. บรรลุแล้ว ซึ่งพระอรหัต กับ ด้วยปฏีสัมภิตา ท. ๔.

๕.สัมพันธะ คือคำนามแสดงความเป็นเจ้าของและแสดงตำแหน่งที่ตั้ง
ใช้ฉันทวิภัติ

ใช้คำเชื่อมว่า แห่ง..., ของ...

-พุทธสัส สาวโก สมมาทิฏฐิโก โหติ.

-อ.สาวก ของพระพุทธเจ้า เป็นผู้มีความเห็นชอบ ย่อมเป็น.

-รุกขา ปพุตานํ อปริ รุพฺหนฺติ.

-อ.ต้นไม้ ท. ย่อมงอก ในเบื้องบน แห่งภูเขา ท.

-อาหนฺโท เถโร พุทธสัส ปจฺจโต อหฺคจฺจติ

-อ.พระเถระ ชื่อว่าอาหนนท์ ย่อมเดินตามไป ข้างหลัง ของพระพุทธเจ้า.

๖.นิทธารณะ คือคำนามที่แสดงการรวมกลุ่มกันของคน สัตว์ สิ่งของ

ใช้ฉัญฉฐีวิภัตติ ใช้คำเชื่อมว่า แห่ง...หนา (บรรดา....)

-**มนุสฺसानํ** สีลวา เสฏฺฐา โหนฺติ.

-**แห่ง (บรรดา) มนุषยฺ ท. หนา** อ.มนุषยฺ ท. ผู้มีศีล เป็นบุคคลผู้
ประเสริฐ ย่อมเป็น.

ใช้สัตตมีวิภัตติ ใช้คำเชื่อมว่า ใน...หนา (บรรดา....)

-**มนุสฺเสสุ** ทนฺโต เสฏฺฐุ โหฺติ.

-**ใน (บรรดา) มนุषยฺ ท. หนา** อ.มนุषยฺ ผู้ฝึกแล้ว เป็นผู้ประเสริฐ
ย่อมเป็น.

๗.ลักษณะ คือคำนามที่แสดงเหตุการณ์ที่แทรกเข้ามาใช้สันตมิวิภัตติ
ใช้คำเชื่อมว่า ครั้นเมื่อ...

-สุริเย อุกุคจุนเต, ปทุมานิ ปุปฺพนฺติ.

-ครั้นเมื่อพระอาทิตย์ขึ้นไปอยู่, อ.ดอกบัว ท. ย่อมบาน.

๘.อนาทร คือคำนามแสดงความไม่เอื้อเฟื้อที่แทรกเข้ามาใช้จัญญวิภัตติ
ใช้คำเชื่อมว่า เมื่อ...

-เถรสฺส นินฺทํ อโนกฺกมฺตฺสฺส, อกฺขิโรโค อุปฺปชฺชิ.

-เมื่อพระเถระไม่หยิ่งลงอยู่ สู่ความหลับ, อ.โรคตา เกิดขึ้นแล้ว.

๔.อาลปนะ คือคำนามแสดงการหักทลายใช้อาลปนวิภัติ

ใช้คำเชื่อมว่า แหนะ..., ดูก่อน..., ข้าแต่...

-โภ ปุริส ตูว์ พุฑฺธั วนฺทาหิ.

-**แหนะบุรุษ** ผู้เจริญ อ.ท่าน จงไหว้ ซึ่งพระพุทธรเจ้า.

-กิวจิร ปน โภ โคตม ทารโก จสฺสตี.

-**แหนะพระโคตม** ผู้เจริญ อ.เด็ก จักดำรงอยู่ ตลอดกาลประมาณ
เท่าไร.

ตัวอย่างการแยกประเภทการก

▷ (ชนา) สีเลน สุกติ ยนติ.

▷ อ.ชน ท. ย่อมเข้าถึง ซึ่งสุคติ ด้วยศีล.

- (ชนา) - อ.ชน ท. เป็นกัตตุการก ทำหน้าที่เป็นผู้แสดง

- สีเลน - ด้วยศีล เป็นกรณการก แสดงความเป็นเครื่องมือ

- สุกติ - ซึ่งสุคติภูมิ เป็นกัมมการก ทำหน้าที่เป็นกรรมที่ไปถึง

➤ มาตรา อุตฺตโน อุตฺตโน ฐิตฺนํ สุขํ ปตฺถณฺติ.

➤ อ.มารดา ท. ย่อมปรารถนา ซึ่งความสุข แก่ธิดา ท. ของตน ๆ .

-มาตรา-อ.มารดา ท. เป็นกัตตุการก ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง/ผู้แสดง

-อุตฺตโน-ของตน เป็นอการก แสดงความเป็นเจ้าของ

-อุตฺตโน-ของตน เป็นอการก แสดงความเป็นเจ้าของ

-ฐิตฺนํ-แก่ธิดา ท. เป็นสัมปทานการก แสดงความเป็นผู้รับ

-สุขํ-ซึ่งความสุข เป็นกัมมการก ทำหน้าที่เป็นกรรมในประโยค

▷ ยาหีสั วปะเต พืซั, ตาหีสั ลปะเต ผลั.

▷ อ.บุคคล ย่อมหว่าน ซึงพืซ เช่นใด, ย่อมได้ ซึงผล เช่นนั้น.

-ยาหีสั-เช่นใด เป็นอการก แสดงคุณสมบัติของค่านาม

-พืซั-ซึงพืซ เป็นกัมมการก ทำหน้าที่เป็นกรรมของกิริยา

-ตาหีสั-เช่นนั้น เป็นอการก แสดงคุณสมบัติของค่านาม

-ผลั-ซึงผล เป็นกัมมการก ทำหน้าที่เป็นกรรมของกิริยา

ตัวอย่างการกหลายตัวใช้กิริยาตัวเดียวกัน

▶ บุคคลโล วิริเยน ทุกฺขมจฺเจติ.

อ.บุคคล ย่อมก้าวล่วง ซึ่งความทุกข์ ด้วยความเพียร

▶ บุริโส อรณฺเญ หตฺถေန กมฺมํ กโรติ.

อ.บุรุษ ย่อมทำ ซึ่งการงาน ในป่า.

▶ เสฏฺฐี ทานสาลาโย ภิกฺขุสุสฺส ทานํ เทติ.

อ.เศรษฐี ย่อมถวาย ซึ่งทาน แก่ภิกษุ ที่โรงทาน.

▶ มาตโร อตฺตโน อตฺตโน ธีตฺตํ สุขํ ปตฺถนฺติ.

อ.มารดา ท. ย่อมปรารถนา ซึ่งความสุข แก่ธิดา ท. ของตน ๆ .

➤ **สิสุสา อาจารย์สุส สนฺติเก สิปปํ คณฺหนฺติ.**

อ.ศิษย์ ท. ย่อมเรียน ซึ่งศิลปะ ในสำนัก ของอาจารย์.

➤ **มหาชน นฺครทฺวาเร อตฺตโน อตฺตโน พฺลิกมฺเมหิ เทวตาํ ปุชฺชํ กโรติ.**

อ.มหาชน ย่อมกระทำ ซึ่งการบูชา ต่อเทวดา ท. ด้วยพิธีกรรม ท. ของ
ตน ๆ ที่ประตูเมือง.

➤ **สุคนฺโธ เทวตาย กายสุมา วายติ.**

อ.กลิ่นหอม ย่อมพุ่งออก จากกาย ของเทวดา

แบบฝึกหัดที่ ๕

- ▶ ๑. การรอกคือ.....
- ▶ ๒. กั้ตตุการรอกคือ.....
- ▶ ๓. กั้มมการรอกคือ.....
- ▶ ๔. กรณการรอกคือ.....
- ▶ ๕. สั้มปทานการรอกคือ.....
- ▶ ๖. อปาทานการรอกคือ.....
- ▶ ๗. อธิกรณการรอกคือ.....
- ▶ ๘. อการรอกคือ.....

๙. คำنامهที่ขีดเส้นใต้ประโยคต่อไปนี้แต่ละคำเป็นการกใด ทำหน้าที่อย่างไรในประโยค

▶ บาลี : ปุริโส อรณญเณ หตถเณ กมม กโรติ.

▶ แปล : อ.บุรุษ ย่อมทำ ซึ่งการงาน ในป่า.

▶ ปุริโส-อ.บุรุษ เป็น.....

▶ อรณญเณ-ในป่า เป็น.....

▶ หตถเณ-ด้วยมือ เป็น.....

▶ กมม-ซึ่งการงาน เป็น.....

➤ **บาลี** : เสฏฐิ ทานสาลาญํ ภิกขุสุส ทานํ เทติ.

➤ **แปล** : อ.เศรษฐิ ย่อมถวาย ซึ่งทาน แก่ภิกษุ ที่โรงทาน.

➤ **เสฏฐิ** เป็น.....

➤ **ทานสาลาญํ** เป็น.....

➤ **ภิกขุสุส** เป็น.....

➤ **ทานํ** เป็น.....

➤ **บาลี : ลีสุสา อัจฉริยสุส สนฺตึเก ลิปฺปํ คณฺหนฺตึ.**

➤ **แปล : อ.ศิษย์ ท. ย่อมเรียน ซึ่งศิลปะ ในสำนัก ของอาจารย์.**

➤ **ลีสุสา** เป็น.....

➤ **อัจฉริยสุส** เป็น.....

➤ **สนฺตึเก** เป็น.....

➤ **ลิปฺปํ** เป็น.....

➤ บาลี : มหาชน นครทวารโ อตฺตโน อตฺตโน พลิกมฺเมหิ เทวตานํ
ปฺชํ กโรติ.

➤ แปล : อ.มหาชน ย่อมกระทำ ซึ่งการบูชา ต่อเทวดา ท. ด้วยพลี
กรรม ท. ของตน ๆ ที่ประตุเมือง.

➤ มหาชน เป็น.....

➤ นครทวารโ เป็น.....

➤ พลิกมฺเมหิ เป็น.....

➤ เทวตานํ เป็น.....

➤ ปฺชํ เป็น.....